

»Moraš se mučiti, da pamet brusiš naprej!«

Rozalija Ahčin

**ZVEDAVE PUNCE
V LETU 2019/2020**

Zvedave punce v letu 2019/ 2020

Med naše letošnje cilje smo tudi letos napisale spoznavanje možnosti samooskrbe in iskanje rešitev za ponovno uporabo stvari, ki jih imamo doma, in možnosti, da si stvari zase in za naše bližnje izdelamo same. Kvačkanje se je kar samo ponudilo, prav tako polstenje, saj moramo premajhne in ponošene copate nadomestiti z novimi, kvačkane kape pa so primerno novoletno darilo.

Pletilke in kvačke so naše stare znanke, letos pa smo se spoznavale tudi s šivankami. Poskušale smo z vezenjem in odkrivale osnove rišeljve vezenja. Tudi novoletne voščilnice za naše drage so bile letos šivane.

Novo področje je bilo barvanje z rastlinami. Ta stara tehnika nas je navdušila, žal pa je nismo mogle večkrat poskusiti. No, nekaj mora ostati za naslednja leta!

Zvedavost je botrovala iskanju tistih, ki v naših krajih še vezejo. Drobce iz njihovega življenja smo zapisali, lepo je o ustvarjalnosti sokrajanov vedeti več.

Svoje izdelke smo vam hotele pokazati na Flancanju, pa je tako nanoslo, da so na ogled na drugačen način. Pogledjte si nakupovalne torbe iz starih oblačil s polsteno aplikacijo in okrašenih z vezenino, pogledjte si naše vezene prtičke in vezene voščilnice, kvačkane kape ... in se s pomočjo fotografij preselite na naša druženja.

Naj vam bo lepo, kot je bilo na naših srečanjih nam!

Anči Pipan, mentorica krožka Zvedave punce

Zvedave punce v letu 2019/20

Pripravile članice študijskega krožka Zvedave punce: Slavi Ciperle, Eva Fabjančič, Majda Kosmač, Olga Mali, Sonja Pavlič, Mimi Rebolj, Nataša Škofic Krajnc, Joži Toni, Marija Ulčar in Anči Pipan

Uredila: Anči Pipan

Fotografije: članice študijskega krožka, če ni drugače navedeno

Oblikovanje in tisk: Peter Fabjančič

Založil: Gorenjski muzej

Zanj: mag. Marjana Žibert

Smlednik, junij 2020

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Krajevna skupnost
SMLEDNIK

Vezenje v Smledniku

Po naših vaseh se je včasih veliko vezlo. Vsaka hiša je imela vezenine, krasile so naše domove, naredile so praznike. V Smledniku je vezla Marija Jenko, Arnešova Mari. Vezla je križni vbod in druge vbode. Dve vezilji boste spoznali, ko boste prebrali naše pripovedi. Kdo pa veze sedaj?

Prve vezenine Zvedavih punc.

Štefka Vezem že od rane mladosti. Začela sem že pri osmih letih. Navdušila me je sokrajanka gospa Milka Resnik, Primžova. Ona je res veliko vezla, vsemogoče vzorce na vsemogoče materiale. Večino svojih izdelkov je prodala ali pa jih je zamenjala za domača živila. Ona mi je pokazala prve vbode. Na začetku sem bila navdušena, vendar je to navdušenje kmalu usahnilo, saj nisem imela niti časa, niti pogojev.

Potem sem se preselila v Ljubljano, šla sem na vajeniško šolo. Takrat sem zopet vzela v roke šivanko in spet začela z vezenjem. Bilo mi je v veselje in sprostitev in tako je ostalo do danes. To res rada počenjam!

Vezem različne vbode, stebelni vbod, štilštih, kot smo rekli včasih, križce, polno. Izbiram med cvetnimi motivi, pogosto so to vrtnice, sončnice, nageljni ... vse, kar mi pride pod roke. Rada imam žive barve.

Svoje vezenine rada podarjam za rojstni dan, god ... Če kdo omeni, da mu je neka moja vezenina všeč, mu jo brez pomisleka podarim.

Seveda imam svoje najljubše izdelke, posebej pa sem ponosna na prt Križanega, ki se nahaja v mrliški vežici v Strajnah pri Kamniku.

Vezenje me sprošča in mi polepša dneve.

Štefka Vurušič roj. Sešek

Štefkin izdelek. (Fotografija je iz arhiva gospe Štefke.)

Rozalija (Fotografija je iz arhiva gospe Rozalije.)

Z gospo, ki je med drugim izvezla prte za našo farno cerkev in vse podružnične cerkve, sva poklepetali pri njej doma. Že ob vstopu v hišo je bilo jasno, da so tu doma vezenine. Prijazno mi je pokazala svoje izdelke in pogovarjali sva o njenem življenju in o vezenju.

»Vesti sem začela, ko sem se upokojila, trideset let nazaj, saj prej ob službi in štirih otrocih ni bilo časa. Ko sem ostala doma, je bilo treba najti nekaj za kratek čas. Vzemem, da preganjam dolgčas. V veselje mi je, ko v mojih rokah nastaja nekaj lepega. Uporabljam žive barve, vezenina mora biti pisana, živahna, obrobljena mora biti z lepo čipko. Ta je okras.

Ko sem v težkih časih hodila v cerkev iskat svoj mir in tolažbo, sem se odločila, da bom izvezla prte za farno cerkev. Smledniška cerkev, njena oltarna miza, ima štiri komplete prtov, božičnega, velikonočnega, binkoštnega pa še prt z Brezjansko Marijo Pomagaj za vmes. Stranske oltarje krasijo izvezene rožice.

Izvezla sem prte za dvanajst cerkva, eden je tudi v Avstraliji in eden v Kanadi. Gospa, ki je živela v Avstraliji, je opazila mojo vezenino v naši cerkvi. V enem mesecu, ko je bila v Sloveniji, sem naredila prt, takega dvojnega, na eni strani je božični motiv, na drugi pa velikonočni.

Vezenine morajo ustrezati letnemu času in cerkvenim

Rozalija

praznikom, zato imam tudi za okrasitev doma več tematsko različnih.

Predloge za vezenine narišem sama, včasih pa kak motiv tudi prerišem. Izvezla sem preko sto prtov za na košare za žegen, ja, veliko vezenin se je nabralo v teh letih.»

Po pogovoru z gospo Rozalijo Ahčin zapisala Anči Pipan

Slavi

Šivanka je moja prijateljica že iz predšolskih let. Takrat sem šivala oblačila za punčke, obenem pa sem se učila prve vbode vezenja, saj sem vedno občudovala mamine vezenine.

Desetletna deklica sem teti pomagala nositi listje v "šupo". Ko je bila šupa polna listja, sem za darilo dobila bombažno blago, na katerem je bil narisani motiv vezenine. Pod maminim nadzorom sem izdelala prvi prtič, ki ga še danes hranim. Nato pa sem izvezla še več izdelkov.

Leta so tekla, postala sem šivilja in izdelovanje oblačil za narodno nošo je bil moj izziv.

Najlepše, hkrati pa tudi najbolj zahtevno, je vezenje in izdelava brezrokavnika za moško narodno nošo.

Moj prvi izdelek.

Lotila sem se tudi tega. Kar nekaj glasbenikov ima brezrokavnike, ki so moje delo.

Z vezenjem pa sem bila povezana še drugače. Ko se je moj oče poslovil s tega sveta, je moja mami zopet začela vesti. Na bombažno platno ali damast sem ji risala motive, ona pa je potem vezla. Končna izdelava prtov in drugih izdelkov pa je bilo zopet moje delo. Izvezla je nešteto prtov z različnimi motivi: velikonočni, novoletni in cvetlični. Najbolj pri srcu so ji bili nageljni in vrtnice. Vezla je tudi na posteljnino. Večino svojih izdelkov je podarila.

Tudi mene sedaj vedno bolj privlači vezenje. Nov izziv je učenje rišeljve vezenja, ki smo se ga letos lotile Zvedave punce.

Uspelo mi je narediti prvi izdelek v tej tehniki, upam in želim, da ni tudi zadnji.

Slavi Ciperle

Vezenina moje mami, Marije Jenko iz Hraš.

